

Szanyi István
tanár, reálgimnáziumi igazgató
1894 – 1974

1.

Szanyi István 1894. december 6-án született Somodi községben (ma Szlovákiához tartozik). Édesapja Szanyi József zsellér, édesanyja Képes Rozália.

Középiskolái első öt osztályát a Premontrei Katolikus főgimnáziumban végezte Kassán. További tanulmányait Rozsnyón a Katolikus főgimnáziumban folytatta, ott is érettségizett 1914-ben jeles eredménnyel.

Latin-történelem szakos tanári oklevelét 1920-ban szerezte a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészkarán.

1919. október 12-én került gyakorló tanárként a Királyi Katolikus Főgimnáziumhoz Dombóvárra. 1920-tól a MOVE (Magyar Országos Véderő Egylet) jegyzőjeként tevékenykedik.

1920. október 30-án házasságot köt Dombóváron Nick Máriával

1921-től a Turul Sport Egylet titkára, ugyanebben az évben népszámlálási biztostként segítette a népszámlálás lebonyolítását. A gimnáziumban a cserkészlet bevezetése és fellendítése érdekében kezdeményező lépéseket tett.

A következő években tevékenyen részt vesz a Dombóvári Társaskör munkájában, később mint a Társaskör igazgatója. Ünnepeken, megemlékezéseken mond beszédet, előadásokat tart a helybeli Levente egyesületben. Rendes tagja az Országos Középiskolai Tanáregyesületnek. Népművelődési előadásokat tart. Tagja a fiatalkorúak pécsi felügyelőbizottságának. Tanít a szent Orsolya-rend polgári iskolájában, majd a tanítónőképzőben is.

A Dombóvári Polgári Lövészegylet és a Római Katolikus Olvasókör választmányi tagja. A gimnáziumban 1933-ban ő tartotta az emlékbeszédet a hősi halált halt intézeti tanárok emléktáblájának leleplezésekor. Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának rendes tagja. A Credo (hitvallás), a Színpártoló egyesület választmányi tagja, a Vas Gereben irodalmi kör tagja.

Az 1939/40-es tanév kezdetekor a vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint igazgatóhelyettes tanárt megbízta a gimnázium igazgatói teendőinek ellátásával, majd november 8-án kinevezte igazgatóvá. Ekkor hagyott fel a tanítással a szent Orsolya-rend tanítónőképzőjében.

1946-ban Dombóváron is megalakult a pedagógus szakszervezet, melynek elnökévé választották.

1953-ig volt a gimnázium igazgatója. Ez alatt az idő alatt a gimnázium neve több alkalommal megváltozott. Ebben az időben már foglalkozott Dombóvár történetével. 1957-ben nyugdíjaztatása után azonnal alkalmazták a dombóvári Apáczai Csere János gimnáziumban, mint óraadót. Ebben a gimnáziumban további tíz évet tanított sikeresen és eredményesen.

1958. augusztus 16-án a járási művelődési házban nyílt helytörténeti kiállításon az ő és Vörös László tanár gyűjtésében és összeállításában kőkori és bronzkori leleteket állítottak ki és szemléltették Dombóvár és környékének történetét, Dombó Pál várának erődrendszerét.

2.

1971. június 30-án az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Tanácsa méltónak tartotta az aranydiploma megadására. 1971. szeptember 14-én az egyetem tanévnyitó ünnepélyén kapta meg az aranydiplomát Budapesten.

1974. augusztus 5-én hunyt el Dombóváron, halálának okaként gócos tüdőgyulladást jelöltek meg.

Tanártársak és egykori tanítványai kísérték utolsó útjára.

Több mint negyvenéves tanári pályafutása során két iskola több nemzedékével szeretettette meg a történelem tudományát.

(Forrás: az alábbiakban közölt iskolai értesítők és újság cikkek)

Szanyi István

(Forrás: Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár – tabló részlet)

49.	1894 nov. 25.	Gyula	fi. - fér.	Peteranko Gyula rk. esküvő Petrovács dr. úr	Somodi 149.	Peteranko István rk. esküvő Gál Károly	Lendvai pléb.
50.	1894 dec. 6. 8.	István	fi. - fér.	Szanyi István rk. esküvő Képes Rozália	Somodi 150.	Peteranko Gyula rk. esküvő Gál Károly	Lendvai pléb.
51.	1894 dec. 7. 8.	Rozália	nő fér. - fia	Szanyi István rk. esküvő Petrovács dr. úr	Somodi 151.	Peteranko István rk. esküvő Gál Károly	Lendvai pléb.

Szanyi István születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Somodi - Egyházi anyakönyvek)

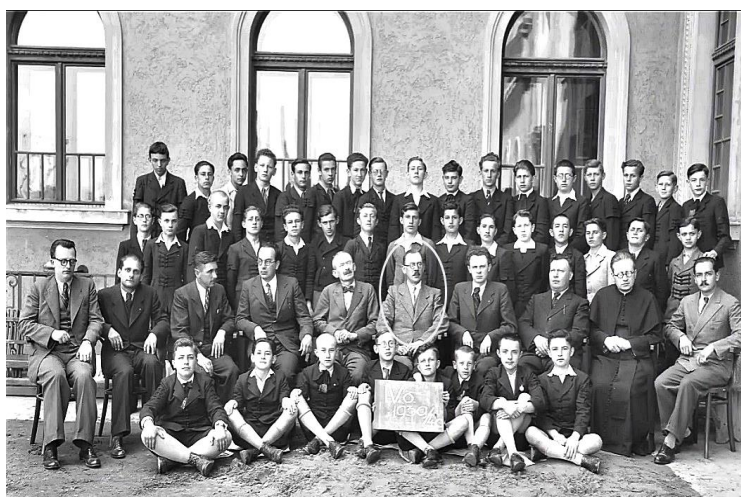
Dombóvár 1920 okt. 20.	Szanyi István f. m. f. a. v. o. r. kath.	Szanyi István f. a. v. o. r. kath.	Nick Máni r. kath.	Nick István f. a. v. o. r. kath.	Károly Ferenc f. a. v. o. r. kath.
szül. 1894 dec. 6.	szül. 1894 dec. 6.	szül. 1894 dec. 6.	szül. 1900 aug. 18.	szül. 1900 aug. 18.	szül. 1900 aug. 18.
lak. Dombóvár	lak. Dombóvár	lak. Dombóvár	lak. Dombóvár	lak. Dombóvár	lak. Dombóvár

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Házassági anyakönyvek)

3.

a halálának helye: Dombóvár	családi és utóneve: Szanyi István	születési helye: Szeged	házasfratnak család és utóneve: Miklós István	gyász hírlagat- kialak
a halálának ideje: 1940. év augusztus 10.	név: István családi állapota: nős foglalkozása: szegedi Dombóvár	születési ideje: 1894. év február 10. 6. nap	házasfratnak ideje: Dombóvár	
1937.	születési család és utóneve: Szanyi István	házasfratnak ideje: 1930.		
5. nap	Dombóvár			

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

Szanyi István egy 1940-es osztályképen.

(Forrás: DRSzN fb. csoport)

Steiner Ödön, izr.	vi	zs	g	á	la	to	t	n	e	m	te	tt
Szabó Géza*	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	2
Szalav László. ev. ref.	b	e	t	e	g							
Szanyi István	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	—	1
*Szauberer Dezső	1	2	3	2	1	2	3	3	3	3	—	1
Széchenyi Mihálygróf,*fiz. konv.	1	2	2	2	1	2	2	3	2	—	—	1

(Forrás: 1906/07. Iskolai ért. – Premontrei Katolikus főgimnázium, Kassa I. a osztály)

(p. 138 ADT)

Éretteknek nyilvánítottak:			
Folyószám	A tanuló neve	Érettségi fokozata	Választott további tanulmánya
21	Schichta Győző	jeles	papi
22	Stuller I. László	jeles	erdőmérnöki
23	Szanyi István	jeles	szerzetes tanári
24	Tamás Lajos	jeles	papi
25	Zilinyi János	elégséges	papi

(Forrás: 1913/14. Iskolai értesítők – Katolikus főgimnázium, Rozsnyó (p. 94. ADT))

4.

17	Sólya János rendes tanár	9	1919. okt. 16. óta	latin, történelem	magy. III. 4, latin III. 6, tört. VII. 4, közg. ism. VII. 2.	16	III.
18	Szanyi István okl. helyettes tanár	1	1919. okt. 12. óta	latin, történelem	magy. I. a. 5, latin I. a. 6, tört. V. 8, tornaj. I. a; I. b. 2.	14+2	I. A.
19	Dr. Szentirmai Imre rendes tanár	8	1920. márc. 9. óta	latin, történelem	magyar IV. 4, latin IV. 5, VII. 5.	14	IV. a cserkészvez.

(Forrás: 1919/20. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (p. 13. ADT))

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

1913. Iskolai értesítők – Katolikus főgimnázium, Rozsnyó (p. 52. ADT)

... A kongregációnak van 51 rendes tagja és 16 jelöltje. A tisztikar a következő volt:

Prefektus: Democs Dezső VIII. o. t., Asszisztensek: I. Pobozsny J. VIII. o. t., II. Medek B. VIII. o. t., Titkár: Szanyi István VIII. o. t., Pénztáros: Kovács Gy. VIII. o. t., Konzultorok: Répási J. VIII., Bertalan J., Gaál B., Labancz F., Tomasz J. VII., Csutor J. VI. o. tanulók. ...

Tolnamegyei Ujság 1920. július 03. (2. évfolyam 28. szám p. 2. ADT)

A MOVE dombóvári osztályának megalakulása.

Junius 23-án tartotta a MOVE dombóvári osztálya alakuló összejövetelét. Szévald főszolgabíró üdvözölte a megjelent tagokat, felhívta a jelenlevőket a MOVE alapszabályainak értelmében a dombóvári osztály végrehajtó szerveinek megválasztására. Az egyhangú választások eredménye a következő: I. Elnökség. Elnök: Dőry Hugó. Alelnökök: 1. a dombóvári katonai nyilvántartó mindenkori törzstisztje. 2. Varga Ferenc főgimn. igazgató. Titkár: Vér Vencel főgimn. tanár. Gazdasági főnök: Koruzsán Melét járási számellenőr. Ügyész: Dr. Jakab Lajos. Jegyzők: Szanyi István, Mohácsy Endre. ...

1920/21. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 13-14. ADT)

Szanyi István a MOVE jegyzője és a Turul titkára.

A szt. Orsolya rend polgári leányiskolájában tanítottak: Vér Vencel, dr. Piukovich Sándor, Finger Béla és Szanyi István tanárok és segédkeztek az itt tartott hazafias ünnepélyek rendezésében.

Dombóvári Hírlap 1921. január 02. (5. évfolyam 1. szám p. 1. ADT)

A népszámlálás előmunkálatai.

A törvényhozás az 1920. évi 33. t.- cikkel elrendelte a népszámlálás megtartását. . . .

Népszámláló biztosok helyben: 1. kerület: Felülvizsgáló-biztos: Szemenyei Mihály. 1. Szent László-tér és Deák Ferenc-utca: Löbl Benő áll. elemi isk. tanító. 2. Baross Gábor- és Kossuth Lajos-utcák: Lenkey Géza áll. elemi isk. tanító. 3. Jókai-utca és Hunyady-tér: *Szanyi István főgimn. tanár.* 4. Esterházy- és Petőfi-utca: dr. Mészáros Ede főgimn. tanár.

Gyűjtsünk a harangra.

Jelentősegteljes irat érkezett Karácsony estéjén a helybeli róm. kath. hitközséghez, kerületünk nemzetgyűlési képviselője, örgróf Pallavicini György közbenjárására az Országos Fémközpont kilogrammonként 70 korona kedvezményes áron összesen 7 métermázsa fémet bocsát a hitközség rendelkezésére, hogy belőle harangot öntsön, amelynek szózata imára hívja az áhítatos közönséget. . . .

A gyűjtők utcánként a következők: Bezerédj-utca: dr. Piukovich Sándor és *Szanyi Istvánné.* Árpád-utca: Horváth János és Horváth Ilona. . . .

Dombóvári Hírlap 1921. december 18. (5. évfolyam 51. szám p. 2. ADT)

A Turul Sport Egylet műsoros-estélye.

Szép közönség részvétele mellett mutatkozott be első alkalommal a Turul Sport Egylet műkedvelő gárdája f. hó 15-én rendezett nagysikerű műsoros-estélyén. *Szanyi István főgimn. tanárnak, a Turul titkárának* lelkes megnyitó szavai után Szép Ernő „Szilágyi és Hajmási” c. egyfelvonásos történelmi színműve került bemutatásra. . . .

Az egész előadás kellemes összhatást eredményezett s a közönség a jól eltöltött délután meglegedettségével távozott. Teljes elismerés illeti *Szanyi István* fáradhatatlan agilitását a rendezés terhes munkájának irányításáért.

1921/22. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 8-14. ADT)

Szanyi István okleveles helyettes tanár. Képesítve a latin nyelvből és történelemből. Tanította a magyar nyelvet a II., a latin nyelvet a II., a görögpotló irodalmat az V., a történelmet a VII. osztályban, összesen heti 17 órában. A II. osztály főnöke, a filológiai szertár őre, a cserkészlet vezetője.

A cserkészlet bevezetése és fellendítése érdekében *Szanyi István tanár* megtette a kezdeményező lépéseket. . . .

Dombóvári Hírlap 1922. február 26. (6. évfolyam 9. szám p. 4. ADT)

A Turul Sportegylet f. hó 19-én tartotta első évi közgyűlését. Szévald Oszkár főszolgabíró, mint a járási Testnevelési Bizottság elnöke nyitotta meg a gyűlést. Lelkes szavakkal vázolta a testnevelés fontosságát és a Turul egyletek célját. Majd *Szanyi István egyleti titkár* számolt be az egyesület életéről megalakítása óta. Feltárta azt a nehéz helyzetet, amelyben az egyesület megalakulása után volt, de amelyből a tagok lelkes munkája kiemelte. Azután a közgyűlés kimondotta, hogy szervesen belekapcsolódik a Tolnavármegyei Turul Szövetségbe és annak, mint fiókegylete fog működni. A közgyűlés a következőkben választotta meg tisztikarát: díszelnök: Szévald Oszkár főszolgabíró; elnök: Dömötör Mihály; alelnök: Sturm Henrik; *titkár: Szanyi István*; pénztárnok: Huber Károly

1922/23. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 4-13. ADT)

A hazafias ünnepek sorát az október 6-án tartott emlékűnnepély nyitotta meg. . . . az alsóbb osztályu tanulók előtt *Szanyi István tanár* mondott emlékbeszédet.

Szanyi István okl. helyettes tanár. Képesítve a latin nyelvből és történelemből. Tanította a magyar nyelvet a III., a latin nyelvet a III., a történelmet és földrajzot a IV., a történelmet a VIII. osztályban heti 17 órában és vezette a játékdélutánokat a III. és IV. osztályban heti 2 órában. Szolgálati éveinek száma: 4, az intézetnél tanít 1919. október 12. óta.

Hivatalos Közlöny 1923. október 01. (31. évfolyam 19. szám p. 277. ADT)

. . . *Szanyi István* és Szentgyörgyi József helyettes tanárt a IX. (kilencedik) fizetési osztályba rendes tanárrá kinevezte (1923. augusztus 8. – 105.604/V.)

1923/24. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 7-17. ADT)

Sikerült ünnepség volt a szabadság felvirradásának emlékűnnepén március 15-én ugyancsak a mozgófényképszínházban. Az ünnepi beszédet *Szanyi István tanár* mondta, aki a márciusi és a mai események között párhuzamot vonva, a tanulóifjúságot lángoló hazaszeretetre és törhetetlen irredentizmusra lelkesítette. . . .

Tolnamegyei Ujság 1926. február 13. (8. évfolyam 6. szám p. 5. ADT)

A Dombóvári Társaskör bálja.

Példás rendezés és kitűnő hangulat mellett zajlott le a Dombóvári Társaskörnek f. hó 6-án megtartott bálja, amelyről az a közvélemény, hogy évek óta nem volt Dombóváron ilyen sikerült és szinte baráti harmoniába olvadt táncvigalom. Ez is bizonyítja a sok egyéb meggyőző tapasztalat mellett, hogy Dombóvár uri társadalma helyesen cselekszik, amikor Kenézy László főszolgabíró rátermett, tapintatos elnöklete alatt egyesül a Társaskörben. A

bált este 9 órakor a „Vékony deszkakerítés” hangjai mellett Kenézy Lászlóné – Martin József, Takács Józsefné – dr. Lux József, Guthy Hanna – Huber Károly, Rothermel Mancsi – Léhmánn György nyitották meg. A négyest 45 pár táncolta Huber Károly rendezésével. Az erkölcsi és anyagi szempontból egyaránt emlékezetes, fényes bál sikeres rendezéséért a főérdem Chomor Kálmánt, a kör igazgatóját, továbbá *Szanyi Istvánt* és Huber Károlyt illeti.

Tolnamegyei Ujság 1926. március 20. (8. évfolyam 11. szám p. 3. ADT)

A dombóvári kir. kath. reálgimnázium ünnepélyén *Szanyi István tanár* mondott tartalmas, gondolatokban gazdag, magas szárnyalású beszédet 1848 és a jelen idők kapcsolatáról. Balassa Tibor VII. o. t., De Moder Zoltán és Mezey István VIII. o. tanulók művészi szavalatukkal, az intézeti énekkar pedig a tőle megszokott precizitással hazafias énekszámokkal gyönyörködtette a nagy számban megjelent közönséget. Az ünnepélyt Csonka Imre tanár rendezte.

1926/27. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 5-21. ADT)

A mohácsi csata négyszázéves fordulója alkalmából intézetünk a mozgószínházban nyilvános ünnepséget rendezett január hó 11-én. Az ifjúsági énekkar a Himnuszt, a Hiszekegyet és a Szózatot énekelte el, a mohácsi csatát és jelentőségét pedig *Szanyi István tanár* méltatta.

A helybeli Leventeegyesületben előadásokat tartottak: Vér Vencel igazgató, Ács Sándor, Bebesi István, Csonka Imre, Dórai Antal, dr. Piukovich Sándor és *Szanyi István tanárok*.

1927/28. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 10- 39. ADT)

. . . december hó 10-én házi ünnepély keretében emlékeztünk meg Bem apóról. Az ünnepi beszédet *Szanyi István tanár* mondotta, aki ismertette Bem József tábornoknak eseményekben gazdag élettörténetét. . . .

Ajándék útján: Itália. Történelmi falitérkép. (*Szanyi István r. tanár saját rajza és adománya.*)

Tolnamegyei Ujság 1928. szeptember 29. (10. évfolyam 40. szám p. 3. ADT)

Október 6-ának megünneplése Dombóvárott.

Az aradi gyásznapot Dombóvár közönsége ez évben is méltó keretek között fogja megünnepelni. Reggel lesznek az egyes istentiszteletek, délután 4 órakor pedig a kir. kath. reálgimnázium rendez emlékünnepelet a hősök szobra előtt, amely alkalommal az ünnepi beszédet *Szanyi István tanár* mondja.

Tolnamegyei Ujság 1928. október 13. (10. évfolyam 42. szám p. 7. ADT)

. . . . Fénypontja volt a napnak az az ünnepély, amelyet délután 4 órakor a kir. kath. reálgimnázium tartott a hősök szobra előtt. A nemzeti Hiszekegy eléneklése után Riesz Ede VIII. o. tanuló szavalta el Szatmáry István „Aradi tizenhárom” című költeményét, majd *Szanyi István tanár* gondolatokban gazdag beszédben vázolta a 48-as eseményeket, méltatta az aradi tizenhárom érdemeit, végül a jelen eseményekkel vont párhuzamot. . . .

1928/29. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (PP. 30-31. ADT)

Szanyi István a „Dombóvári Nemzeti Társaskör” igazgatója. Az Országos Középiskolai Tanáregyesület rendes tagja. A fiatakorúak pécsi felügyelő hatóságának tagja. Két népművelődési előadást tartott helyben vetített képekkel a francia forradalom hatásáról és a világháború előzményeiről, majd két előadást a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör”-ben az ősmagyarokról és a magyar múlt dicső harcairól. Ünnepi beszédet mondott az intézet október 6-iki ünnepélyén és az újdombóvári Iskolánkívüli Népművelési Bizottság által rendezett március 15-iki ünnepségen.

Tolnamegyei Ujság 1929. január 19. (11. évfolyam 3. szám p. 5. ADT)

Ismeretterjesztő előadások Dombóvárott.

A Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör mult vasárnap szépen látogatott ismeretterjesztő előadást tartott. . . . Majd *Szanyi István reálgimn. tanár* érdekes és mindenre részletre kiterjedő előadást tartott a magyarok őshazájáról, vándorlásairól és a honfoglalásról. Hazafias előadásában szép példákkal bizonyította, hogy a magyar elhagyatottságában volt mindig a legnagyobb. . . . – A Dombóvári Népművelési Bizottság rendezésében szerdán este előadás volt, amely alkalommal a mozgószínház teljesen megtelt. . . . Legközelebb, január 23-án *Szanyi István reálgimn. tanár* értekezik a francia forradalomról.

Tolnamegyei Ujság 1929. március 30. (11. évfolyam 13. szám p. 7. ADT)

Záróelőadás a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör”-ben.

Mult vasárnap volt a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör”-ben az ismeretterjesztő előadássorozat bezárása. Mindenekelőtt *Szanyi István, reálgimn. tanár* érdekfeszítő modorban értekezett a magyar történelem kimagasló eseményeiről és főleg a tatárjárást és a mohácsi csatát ismertette részletesen, rámutatva arra, hogy valamint mindkét csapás után saját erejéből kelt uj életre a magyar nép, úgy most Trianon után is összetartással, egyetértéssel érhetjük el a régen óhajtott felvirágzást. . . .

Somogyi Ujság 1929. június 22. (11. évfolyam 139. szám p. 3. ADT)

Dombóvári hírek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Csonka Imre és Szanyi István dombóvári kir. kat. reálgimnáziumi rendes tanárokat a VIII. (nyolcadik) fizetési osztály 3. fokozatába léptette elő.

– A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szanyi István, dombóvári reálgimnáziumi tanárt ösztöndíjjal felvette a Budapesten f. hó 24-től július 21-ig tartandó nyári klasszikai nyelvi továbbképző tanfolyamra. . . .

Tolnamegyei Ujság 1929. december 24. (11. évfolyam 52. szám p. 10. ADT)

Népművelés Ujdombóváron.

E hó 22-én, vasárnap Ujdombóvárrott nagy látogatottságnak örvendő ismeretterjesztő előadás volt. Szanyi István reálgimn. tanár nagy figyelemmel hallgatott, kitűnő értekezést mutatott be az ősemberről, . . .

Legényegyleti előadások.

A „Dombóvári Róm. Kat. Legényegylet”-ben az elmúlt hetekben két alkalommal is volt ismeretterjesztő előadás, amelyeket élénk látogatottság kísért. Mindegyikét csinos, vetített képek kísérték. Először Szanyi István reálgimn. tanár vezette végig a hallgatóságot Erdély történetén,

Dunántúl 1930. január 29. (20. évfolyam 23. szám p. 5. ADT)

A dombóvári nemzeti társaskör közgyűlése.

Nagyszámú részvétel mellett tartotta meg vasárnap a Dombóvári Nemzeti Társaskör évi rendes közgyűlését. Kenézy László elnöki megnyitójában köszönetet mondott a tagoknak azért, hogy egyetértéssel sikerült a Dombóváron működő két társadalmi kört egyesíteni és így az olyannyira szükséges békét biztosítani. A hercegi hitbizomány megértése lehetővé tette azután azt is, hogy a kör hosszabb időre kibérelhette a volt Korona szálló összes helyiségeit, még pedig a legjutányosabb szerződés szerint. Szanyi István gondos igazgatói, majd Huber Károly mindenre kiterjedő pénztári jelentését köszönettel vette tudomásul a közgyűlés, azután az 1930. évre a tisztikar és a választmány a következőkép alakult meg: elnök Kenézy László, társelnök Havas Béla, alelnök Vér Vencel, igazgató Szanyi István, . . .

Tolnamegyei Ujság 1930. március 08. (12. évfolyam 19. szám p. 4. ADT)

A kormányzó jubileuma Dombóvárrott.

Igaz bensőséggel ünnepelte meg a kormányzó jubileumát Dombóvár közönsége is. A plébániatemplomban Magyar Béla pápai kamarás, róm. kath. plébános mondta a Te

Deummal kapcsolatos ünnepi misét, de ünnepi istentiszteletek voltak a többi felekezetek templomaiban is. Ugy Dombóvár, mint Ujdombóvár községek képviselőtestületei díszközgyűlést tartottak, az előbbi helyen Takács József, az utóbbin Hollósy Andor főjegyzők méltatták a kormányzó érdemeit, majd az ujdombóvári állomásra vezető utat a kormányzóról nevezték el. Külön szentmise volt a kir. kath. reálgimnázium kápolnájában, melyet Hetényi Alajos hittanár mondott. Ezt hazafias ünnepély követte, amelynek fénypontjában állott *Szanyi István reálgimn. tanár* tartalmas, lelkes beszéde. . . .

Tolnamegyei Ujság 1930. október 04. (12. évfolyam 78. szám p. 3. ADT)

Tanulmányi kirándulás.

A dombóvári kir. kat. reálgimnázium 214 növendéke 9 tanára vezetésével szombaton, folyó hó 4-én Szigetvárra és innen Pécsre intéz tanulmányi kirándulást. Szigetváron a Zrínyi-emléknél hazafias ünnepség lesz, amelyen *Szanyi István tanár* mond beszédet. . . .

Tolnamegyei Ujság 1931. március 18. (13. évfolyam 22. szám p. 2. ADT)

Dombóvár, mint minden évben, úgy most is illő kegyelettel ünnepelte meg a szabadság felvirradásának ünnepét. Délelőtt minden egyes felekezet templomában ünnepi istentisztelet volt. . . . A szent Orsolyarendi zárda intézeteinek ünnepélyén *Szanyi István tanár* mondott hatásos beszédet. . . .

Tolnamegyei Ujság 1931. december 16. (13. évfolyam 99. szám p. 4. ADT)

Iskolai ünnepség.

Kedves kis ünnepséget rendezett hétfőn a dombóvári kir. kat. Esterházy Miklós nádor reálgimnázium a soproni népszavazás tízéves fordulója alkalmából. Az ünnepi beszédet *Szanyi István tanár* mondotta, aki rámutatva az esemény nagy jelentőségére, a tanulóifjúságot hazafias kitartásra intette és a soproni példát állította oda követésül.

Tolnamegyei Ujság 1933. szeptember 20. (15. évfolyam 74. szám p. 2. ADT)

Emlékműleleplezés a dombóvári reálgimnáziumban.

Regula Antal és Schneider András a dombóvári reálgimnázium tanárai – mint ismeretes – a háboruban hősi halált haltak. A két kitűnő tanár emlékét a most érettségizett ifjak által rendezett juniális jövedelméből ünnepélyes keretek közt a tanévnyitó Venii Sancte után örökítették meg. Az intézet tornacsarnoki részének falán elhelyezett szép dombormű – Fetter Károly dombóvári szobrász műve akkor került az ifjúság és Dombóvár társadalmának impozáns részvételével leleplezésre. Az énekkar Hiszekegye után *Szanyi István tanár* mondott megható ünnepi beszédet,

Tolnamegyei Ujság 1933. december 13. (15. évfolyam 98. szám p. 2. ADT)

A dombóvári zárda második adventi kulturestje vasárnap volt. A Mária Kongregáció Séra Máté által vezényelt női karának klasszikus énekszámai után *Szanyi István* tartott nagy érdeklődéssel hallgatott előadást a katolikus férfinak a katolikus akcióban kifejtendő feladatairól, . . .

1935/36. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (p. 27. ADT)

Szanyi István: A „Dombóvári Nemzeti Társaskör” igazgatója, a „Dombóvári Róm. Kat. Olvasókör”, a „Dombóvári Credo Férfi egyesület”, a „Dombóvári Polgári Lövészegylet”, a Dombóvári Színpártoló Egyesület” választmányi tagja. Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának póttagja. Népművelési előadást tartott helyben 3 alkalommal, a Kat. Legényegyesületben sorozatosan a magyar történelemből. Ünnepi beszédet mondott március 15-én a Vasutas Körben, a Credo Férfi egyesület taggyűlésén: „Krisztus és a gyermek”, az intézet szülői értekezletén pedig: „A serdülő kor” címen tartott előadást.

Tolnamegyei Ujság 1938. november 19. (20. évfolyam 92. szám p. 3. ADT)

A dombóvári iskolán kívüli népművelési bizottság kedden, f. hó 15-én az Iparművészeti Múzeumban megnyitó ünnepélyt rendezett. *Szanyi István gimn. igazgatóhelyettes* mondott megnyitó beszédet, kiemelve a népművelési munka fontosságát. . . .

Tolnamegyei Ujság 1939. február 25. (21. évfolyam 17. szám p. 3. ADT)

Kulturdélután Pincehelyen.

A Vas Gereben Irodalmi és Művészeti Kör a Pincehelyi Iskolán kívüli Népművelési Bizottság rendezésében március hó 5-én vasárnap délután 4 órai kezdettel kulturdélutánt tart az Iparosok és Kereskedők Olvasóköreben az alábbi műsorral: 1. Szabados: „Hiszekegy”, előadja a Pincehelyi Dalárda, . . . 6. „II. Rákóczi Ferenc”, előadja: *Szanyi István r. gimn. tanár*, a Vas Gereben Kör tagja,

Tolnamegyei Ujság 1939. szeptember 13. (21. évfolyam 72. szám p. 2. ADT)

Áthelyezések.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Madocsa Pál dombóvári kir. kat. főgimnáziumi igazgatót tankerületi kir. főigazgatósághoz helyezte át s a dombóvári kir. kat. gimnázium igazgatói tennivalóinak ellátásával *Szanyi István igazgatóhelyettes tanárt* bízta meg,

Tolnamegyei Ujság 1939. október 04. (21. évfolyam 78. szám p. 3. ADT)

A dombóvári kerületi népművelési bizottság alakuló gyűlése.

A dombóvári kerület népművelési bizottsága szeptember 28-án a községháza tanácstermében tartotta évi alakuló gyűlését. Elnök: Vér Vencel, társelnök: Szanyi István, alispánilag kinevezett gondnok: Szebényi Lajos, titkár és népkönyvtárvezető: dr. Piukovich Sándor, jegyzőkönyvvezető: Magyar István, népkönyvtárkezelő: Ercsei József és Magyar István.

Tolnamegyei Ujság 1939. november 08. (21. évfolyam 88. szám p. 2. ADT)

Dr. Balassa Brunó dombóvári bucsuztatása.

Dr. Balassa Brunót, a székesfehérvári tankerület volt főigazgatóját, mint ismeretes, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, miniszteri osztályfőnökké nevezte ki. Október 20-án látogatott el Dombóvárra, hogy a helyi tanári és tanítói kartól bucsut vegyen. A Szent Orsolya-zárda dísztermében fogadta a tanári és tanítói kart, akik nevében Szanyi István ideigl. megb. gimnáziumi igazgató bucsuztatta az eltávozó főigazgatót.

1939/40. Iskolai értesítő- Szent Orsolya-Rendi Tanítónőképző, Dombóvár (p. 13. ADT)

Szanyi István, a rend polg. leányiskolájában, a tanítónőképzőben, majd a leánylíceumban 23 éven át tanított. A helybeli kir. kat. gimnáziumhoz igazgatóvá történt kinevezése miatt szűnt meg működése intézetünknel. Tudásával, a tudás átadásának módjával, tapintatos, finom magatartásával, példás életével emléket állított tanítványinak lelkében. Az intézet történetében pedig mint közszeretben és megbecsülésben részesülő kartársnak van a neve bejegyezve.

(Megjegyzés: Az iskolai értesítőt készítő téved. Szanyi István 1919. október 12. óta tanított a gimnáziumban, így nem lehet 23 év az Orsolya rendnél történt tanítási ideje 1940-ben. V. L.)

Tolnamegyei Ujság 1940. január 10. (22. évfolyam 2. szám p. 3. ADT)

Közoktatásügyi kinevezések.

A Kormányzó Őfőméltósága a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztésére Tamás Viktor ujbpesti (volt szekszárdi) áll. gimn. igazgatót az V. fizetési osztályba, dr. Gallay Rezső nyíregyházai (volt szekszárdi) kir. tanfelügyelőt tanügyi tanácsossá és Faludi Ferenc a szekszárdi áll. gimn. igazgatót a VI. fizetési osztályba; Szanyi István kir. kat. gimn. megbízott igazgatót a VII. fizetési osztályba igazgatóvá kinevezte,

Tolnamegyei Ujság 1943. július 21. (25. évfolyam 50. szám p. 2. ADT)

Gimnáziumi igazgatói előléptetések és címadományozás.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága Gedeon Béla ungvári állami leánygimnáziumi igazgatót (néhai Gedeon Béla volt szekszárdi kereskedelmi iskolai igazgató fiát), dr. Király Rudolf az Országos Köznevelési Tanács Tankönyvügyi Bizottságához beosztott volt szekszárdi gimnáziumi igazgatót és *Szanyi István dombóvári királyi katolikus gimnáziumi igazgatót kinevezte a VI. fizetési osztályba, . . .*

1943/44. Iskolai értesítők – Szent Orsolya-Rendi Tanítónőképző, Dombóvár (p. 22. ADT)

A lefolyt iskolai évben április hónapban tartottuk a képesítő vizsgát, dr. Föhrécz József győri kir. kat. tanítónőképző-intézeti igazgató elnöklete alatt; a kormányképviselői tisztet *Szanyi István, a helybeli kir. kat. gimnázium igazgatója töltötte be.*

Tolna Megyei Népújság 1958. augusztus 14. (3. évfolyam 191. szám p. 1. ADT)

A Kapos-menti napok műsora már 16-án megkezdődik. Augusztus 16-án délután a művelődési ház 2. számú termében a helytörténeti kiállítás nyílik meg, ahol *Szanyi István* és Vörös László tanárok gyűjtésében és összeállításában kőkori és bronzkori leleteket állítanak ki. Grafikonok és térképek szemléltetik Dombóvár környékének történetét, valamint Dombó Pál várának erőd-rendszerét.

Tolna Megyei Népújság 1964. július 04. (14. évfolyam 155. szám p. 6. ADT)

Öregdiákok a dombóvári gimnáziumban.

. . . két napig tartott a dombóvári öregdiákok találkozója: az első este a régi emlékek felelevenítésével múlt el, míg a második napon a virággal díszített régi tantermekben találkoztak tanáraikkal az egykori dombóvári diákok. Ott volt *Szanyi István, az iskola egykori és Miklós Péter, jelenlegi igazgatója, s a régi tanárok közül Tamás Gyula, Kovácsy Tibor, Földvári Béla, Miriszlai Ernő, Zádori József. Bánhelyi Béla köszöntötte a tanárokat és az érettségi találkozó résztvevőit, akik ezután megkoszorúzták a világháborúban elesett tanárok emléktábláját, majd a temetőben virágot tettek az elhunyt tanárok, iskolaigazgatók sírjára. . . .*

Tolna Megyei Újság 1969. július 04. (19. évfolyam 152. szám p. 3. ADT)

Harmincéves érettségi találkozó Dombóváron.

. . . . Ezután pár perces néma felállással emlékeztünk meg elhunyt tanárainkról és osztálytársainkról, majd *Szanyi István volt tanárunk és igazgatónk üdvözölte a*

megjelenteket. Még két volt tanárunk: Kovácsy Tibor és dr. Tamás Gyula szólt egy pár szót, utána mindenki beszámolt az életéről. A találkozó résztvevői kimentek a temetőbe, és elhelyezték a kegyelet virágait volt tanáraik és osztálytársaik sírjain. . . .

ELTE 1971. június 30. ELTE Egyetemi Tanácsának ülései (p. 5. ADT)

Szanyi István 1894-ben született Somodiban. Oklevelét mint latin-történelem szakos tanár 1920-ban szerezte. Szanyi István egész életét az oktatásügynek, a pedagógus munkának szentelte, hiszen csaknem félévszázadon keresztül tanított. Pedagógiai munkájának megbecsültségét, eredményességét mutatja, hogy a gimnáziumban, ahol már 1919-ben megkezdte tanári munkáját (Dombóváron a jelenlegi Gőgös Ignác Gimnáziumban) igazgató lett és e beosztásban 14 évet töltött el, majd nyugdíjazása után 1957-ben ugyanannak a városnak a másik középiskolájában, az Apáczai Csere János Gimnáziumban azonnal alkalmazták mint óraadót. Ebben a gimnáziumban további 10 éven át tanított sikeresen és eredményesen.

Fentiek alapján *Szanyi István nyugalmazott gimnáziumi tanár aranydiploma megadására méltónak bizonyult.*

Tolna Megyei Népújság 1971. szeptember 18. (21. évfolyam 220. szám p. 10. ADT)

Díszátvirat helyett.

Ezúton köszöntjük a dombóvári gimnázium nyugdíjas tanárait, *Szanyi Istvánt* és Papp Gyulát, akik ezelőtt ötven évvel vették át tanári diplomájukat Budapesten. Mindketten a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészkarán végeztek, *Szanyi István* 15 évig volt a dombóvári gimnázium igazgatója, 30 évig tanára, Papp Gyula tanár úr pedig 30 évig tanított itt.

Szeptember 14-én, kedden a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem tanévnyitó ünnepségén osztották ki a gyémánt- és aranydiplomákat azoknak a tanároknak, akik 75, illetve ötven évvel ezelőtt végeztek.

Szanyi István és Papp Gyula tanár urak most vették át aranydiplomájukat.

Szívből gratulálunk!

Tolna Megyei Népújság 1974. augusztus 13. (24. évfolyam 188. szám p. 10. ADT)

Tanártársak és egykori diákok kísérték utolsó útjára augusztus 9-én *Szanyi István aranydiplomás nyugalmazott gimnáziumi igazgatót*, aki közel negyvenéves tanári pályafutása folyamán húsz évig töltötte be a dombóvári gimnázium igazgatói tisztét. Az egykori pedagógus két iskolában, több nemzedékkel szeretettette meg a történelem tudományát. Sírjánál a tanártársak nevében Zádori József gimnáziumi tanár, az öregdiákok részéről Buru János dr. búcsúzott tőle.

Tolnai Népújság 2016. április 28. (27. évfolyam 99. szám p. 6. ADT)

. . . A tárlat központi helyén az ifj. Buzánszky Jenő, illetve a Puskás Intézet által kölcsönzött Díszpolgári oklevél kapott helyet, továbbá egy 1953-as emléklap és Szanyi István volt gimnáziumi igazgató által írt Óda a Wembley Győzökhöz című költemény. . . .

**Szanyi István szobra a gimnáziumban.
(Forrás: facebook.com/illesgyula)**

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2021. december 11.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után!